

Työkyvyn menetys työeläkevakuuttajan näkökulmasta

Mikael Ojala

Ylilääkäri

Merimieseläkekassa (MEK)

Merimieseläkekassa
Sjömanspensionskassan

Mikael Ojala

11.9.2020

Sidonnaisuusasiaa

Muita työpisteitä:

- Eläkeyhtiö Varma
- Lääkärikeskus Aava Kamppi
- TYKS:n ajopolin konsultoiva liikennelääkäri

MEK:n tehtäviä

- Eläkkeiden maksaminen
- Eläkevaroja turvaava sijoittaminen
- Työkyvyttömyys(tkv)eläkeratkaisut
- Ammatillinen kuntoutus
- Työhyvinvoinnin/työkykyjohtamisen edistäminen
- Eläketiedotus (nettisivut, Albatrossi-lehti) ja -neuvonta
- (Työtapaturmat muualla vakuutettuja)

Ajankohtaista MEK:stä

- Kuntoutus: Tkv:n uhan tulee olla "eläketasoista" jotta saisi kuntoutusoikeuden
- Tkv-eläkehakemukset eivät ole viime vuosina lisääntyneet MEK:ssä (vrt. TyEL-järjestelmän lisäys)
- Työkykyä ylläpitävissä hankkeissa (mm. ForMare- hyvinvointiohjelma, merenkulun johtamisvalmennus, laivakuraattorityön tuki ja Mental Health) ollaan mukana
- Isoja kiinteistöhankeita (mm. Turun Harppuunakortteli)
- Korona => merenkulun kriisi

Tkv-eläkkeistä

- Työkyvyttömyysmääritelmä ei ammatillinen < 60 v. iässä, sen jälkeen ammatillinen
- Jos ei voi jatkaa merityössä (esim. epilepsia), mutta on kykenevä ”maatöihin”, eläke voidaan hylätä ja tuetaan ammatillista kuntoutusta
- Merikelpoisuuden menetys ei siis ole suoranainen eläkeperuste
- Tämä seikka ei ole tunnettu merenkulkijoiden eikä lääkäreiden keskuudessa
- Uusien tkv-eläkkeiden hylkäys-% ollut alkuvuonna 42 (TyEL-järjestelmässä 35)

Tyypillisiä eläkehylkäyksiä

- Erilaiset tule-kivut ilman merkittävää sairautta
- Selkäkipu ilman hermoratapuristusta
- Myötäsyttyiset tilat kuten Asperger, ADHD, heikkolahjaisuus
- Ihottumat, huonokuuloisuus
- Alkoholismi ilman pysyviä elinvaurioita
- Lievä masennus ja ahdistus, elämäntilanteen kriisit, väsymys

”Eläkepolkuihin” liittyviä kommentteja

- Yhteistyö erikois-sh:n ja TTH:n välillä
- Varhainen ammatillinen kuntoutus
- Tutkimukset ripeästi, jos mahdollista; kunt-tukea ei yleensä myönnetä jonotukseen
- Jos potilaalta ei laajoissakaan tutkimuksissa löydy sairautta, kerro hänelle eläkkeen saannin vaikeudesta
- Sairausloma ei ole depressiota hoitava toimenpide

Eläkemyönnöt

- Tule-vaivat ja psykiatriset sairaudet yleisimmät eläkkeelle johtavat sairaudet

Vanhuuseläkeikä

- Yleisesti 63 v. 7 kk tai korkeampi
- Kuitenkin pitkän (yli 27 v.) meripalvelun jälkeen päällystöön kuuluva on voinut jäädä vanhuuseläkkeelle aikaisintaan 60 v. iässä, miehistöön kuuluva aikaisintaan 55 v. iässä
- Nämä erityiseläkeiät asteittain poistumassa

Alennetut ”vanhuuseläkeiät”

- Nämä olleet voimassa MEL:n alkuperäisestä säätämisestä alkaen, vaikka yleisillä työmarkkinoilla on nostettu eläkeiä ja poistettu ammattikohtaisia alennettuja iäkiä
- Monet merenkulkijat ovat jatkaneet työssä yli vanhuuseläkeikänsä
- Erityisesti miehistön 55 v:n (siis joissakin tapauksissa) eläkeikä on vaikuttanut mm. eläkemyöntölinjaan vähän yli 50-vuotiailla ja myös vähentänyt kuntoutusmotivaatiota eläkeiän lähestyessä

Kohoavien eläkeikien vaikutuksia

- Fyysisissäkin töissä tulee pärjätä yhä kauemmin
- Omasta kunnosta ja terveydestä on pidettävä parempaa huolta
- Yhä kehittyvät lääket. hoidot helpottavat sopeutumista eläkeikämuutokseen
- Ammat. kuntoutusta ja muita työkyvyn tukitoimia tarvitaan nykyistä enemmän

Varustamoiden omavastuu v. 2016 alkaen

- Omasta mielestäni todella tervetullut uudistus, on toiminut TyEL:n piirissä hyvin
- Työnantaja voi monilla järjestelyillä vaikuttaa työelämässä jatkamiseen
- Varustamo voi nähdä panostuksen tt-huoltoon ja työkykyjohtamiseen sijoituksena eikä pelkkänä kulueränä

Ammatillinen kuntoutus

- ”Eläketasoinen” työkyvyttömyyden uhka, jota voidaan ammat. kunt:lla torjua
- Tuetaan kuntoutuksen suunnittelua (esim. Springhouse), työkokeilua, koulutusta
- Työkokeilu laivatöissä: merikelpoisuus oltava
- Tapausmäärät eivät enää kasvussa MEK:ssä
- Osa-SV-pvrahan käyttöönotto soveltuisi usein työhön paluuseen, kun eläkeuhkaa ei ole

Ammatillinen kuntoutus: milloin työkyvyttömyyden uhkaa?

- Uhkaa on kun on selkeä sairaus ja useimmiten kun tkv-eläkehakemus tehty
- Kuntoutus käynnistyy joko kuntoutus-hakemuksen tai eläkehakemuksen kautta
- Eläketasoista uhkaa ei esim kun: toipumassa pikkuleikkauksesta, kipuja ilman dg:a, ”työkokeilu tkv:n osoittamiseksi”

B-lausuntotoiveita

- Merkitse vain dg:t, joilla työkykymerkitys (ei hypertonia, ei kohonnut kolesteroli)
- Vältä jatkuvan kertomuksen suoraa siirtoa B-lausuntoon (voi olla liitteenä), kiteytä
- Kerro löydökset sellaisina kun ovat
- Jos jatkohaku tai valitusvaihe, esitä aiemmat vaiheet muutaman rivin koosteena ja keskity siihen mikä uutta edell. lausunnon jälkeen

Erilaisia näkökulmia työkykyyn

- Oma ja työnantajan näkemys työkyvystä
- SV-kauden aikana ammatillinen tkv-käsite
- MEL: ei-ammatillinen tkv (< 60 v.)
- Työkyvyttömyyden uhka (=> ammat. kunt)
- Merikelpoisuus
- Selviytyminen pelastautumisharjoituksista
- Työhyvinvointi ja sen edistäminen

Kehitystarpeita

- Psykiatristen sairauksien (yleensä masennus) kohdalla uusia työhön paluuta edistäviä toimia tulisi kehittää
- Miten MEK voi tukea niitä henkilöitä, jotka mahdollisesti pandemian takia jäävät pitkäksi aikaa ilman merityöpaikkaa? Osalla ammat. kuntoutuksen tukemiselle perusteet??